

Latweefchu Uwises.

Nr augstas Gewefchanas = Kummissiones sinu un nowehleschanu.

Nr. 46. Zettortdeenâ 13tâ Novemberâ 1830.

Sarunnafchanas par brihwestibu
Raiba mahjâs, Seemas = fwehtku
wakkara.

(Stattees Nr. 45.)

Raiba Andreis. Kapehz winsch irr schah-
du dufinibu nopelnijis?

Blauku Jurris. Zo irr nopelnijis winsch,
ne ween tapehz, kad tas tewi ne labbâ flawâ
eezehlis, bet arri tadeht, kad winsch no tewim
peedohfchanu mekle dams tikkai ar to ahrigu zil-
weku ween bij meklejis.

R. A. Râ warri tu sunnaht, kad winsch
ar to ahrigu zilweku ween mekleja? Zo tu toreis
pee mums klahr ne biji.

B. J. Neg beetes un burkani ne tohp wee-
nâ semmê fehti un audfinati, un kad tu no katra
weenu lappu norahwis man atneftu, woi ne
warretu es ir pee taweem sehjumeem klahr ne
buhdams, pasazziht, kurra irr beetes un atkal
kurra burkana lappa, tapat tas arridsan irr ar
teem zilwekeem, no winnu wallodas warr tohs
tuhdalin pasiht.

R. A. Woi tad tee wiffi tik flikti dohma
un darra, kas ne pareisi isrunna?

B. J. Ro tad tu dohma. Jeb woi ne
redsi tu, ka katra ne tihrita akka isdohd allaschin
ne skaidru uhdeni, bet weena mehsta jeb tihrita
akka dohd labbu wesseligu tihru un skaidru uh-
deni.

R. A. Kapehz tad nu tu no affahm un
uhdeneem eefahzi runnaht?

B. J. Tapehz, lai tu warretu labbaki to
saprast ko es tew teizu. Taks affas irr to zil-

wefu firbis un tas uhdens winnu firbs dohmas,
darbi un walloda, jo kurra firbs irr ne tihra jeb
ne mehsta, tee darbi, dohmas un walloda arrid-
san irr ne tihri, bet kurfch kâ weens tschaklis
faimneeks farwu affu to firbi ismehsis irr, ta
pascha dohmas, walloda un darbi arri skaidri
irr.

R. A. Tas irr teefa. Bet to wehl es ne
warru skaidri saprast; kad tu pirmat fazziji, ka
tas skrohderis tikkai ar to ahrigu zilweku ween no
mannim peedohfchanu meklejis?

B. J. Schè irr tew ta sapraschana: buhtu
tas no tewim to peedohfchanu mekle dams ta saz-
zijiis: „mihlâis brahlit, jeb mihlâis draugs,
peedohd man mannu aplamu wallodu, es
atsihstu, ka esmu ne pareisi runnâjis,
reds, tad buhtu tas pee tewim, ar to eefschfigu
zilweku atnahzis, bet nu tas naw to darrijiis, un
tadeht buhs us winnu dufinotees, bet luhdsams
ne ar tv dufinibu, kas ne ween tawu brihwibu
ispohsti, bet wehl turklahr tewi par wehrigu spehj
padarriht.

R. A. Nu jau saprohtu. Bet kad tik
ahtri zilweks warr par wehrigu kluht, kurfch tad
warrehs brihwos tapr?

B. J. Zo ween es no tewim gaidiju; kad
tu weenreis atsihstu, ka ta brihwiba ne irr wis tik
lehti dabbunama, ka tu to dohmaji.

R. A. Kadeht tad tu to gaidiji?

B. J. Tadeht lai tu warretu drihsak
brihwos tapr.

R. A. Woi tad schahda sinnaschana warr
pee tam ko palihdseht?

B. J. Ra nè. Kad tu sinnatu, kurrâ nakti sagli tawu mantu aplaupihš, neg tahda sumafchana tew ko palihdsetu?

R. A. Palihdsetu gan. Es paliftu nomohdâ, un kad tee nahftu, tohs ar funneem un rungahm aistreektu, un paliftu ne aplaupiht.

B. J. Taphz, nu tu pats redsi ka sinna-
schana dauds warr palihdseht. Tapat tas arrid-
san irr ar to brihwibu, kad tu ne sinni, kurrâ
leeta tewi par wehrgu padarra, tad tu arri no
tahs ne fargajees, bet leezees tihfchâ prahtâ ka
no sagleem tawu brihwestibu aplaupiht, un ta-
deht arri ne warri ne kad no wehrgu buhschanas
fwabbads fluht.

(Zurpmak tas beigums.)

Kurfemmes stahstu = gramata.

(Stattees Nr. 45.)

Pats pirmais Wahzu basnijungs un muhšs
(no Augustineru fahrtas) kas sahze Lotweeschus
mahziht un kristiht, bij Meinards, ko Brehmes
fohpmanni 1186 *) schurpu wedde us Zschilli,
fur teem sawas mahjas bij. Tê ustaisija Mei-
nards paschu pirimu kristigu basnizu. Latwju
laudis gar Daugmallu klausija to brihd Polozkas
Leelungam Wladimiram, kas pats jau kri-
stigu tizzibu zeenija. No scha isluhdshahs, un
arri dabjuja gohdigs Meinards, ka tam brihw
bij Latwjus mahziht un kristiht. To nu winsch
darrija ittin no wiffas firds; un prohti ne ar
warru, bet ar gudru lehnu prahtu, un tâ tas
scham labbi gan isdewahs. Pults paganu tau-
schu atstahje elfus, peenehme kristibu, palikke
Wahzu draugi un beedri, un palihdseja scheem
Zschilli un Salspills ustaisiht. Tê nu bij
pirinas stipras un ihsti us Wahzu wihs usbuhwe-
tas ehkas schinni semne redsamas. Wehl gudrs
Meinards zehle ihstu muhri apfahrt sawahm
mahjahm, ka tê warreja drohschi dsihwoht, ir

prett eenaidneekem isfargatees un ilgi turretees;
jo winsch nemeera laifus labbi gan jaw paredseja
fawâ gudrâ prahtâ. Un tâ arri bij. Leifchi
par to skaudigi, ka Wahzsemnes fweeschineekem
tê labs mitteklis bij, un bihdamees ka schê par
Kungeem palikschocht, sahze teem usmahktees un
winnus kibbeleht. Tapat arri Semgalleeschi.
Bet kahdi mulki schee to brihd wehl bijuschi, warr
no tam sawrast, ka schee taisijahs un gribbeja bag-
gatas stipras Wahzu ehkas ar wirwehm apgahft.
Tê bij Wahzu wihreem gan ko sineetees par tahdu
prettineeku eenaidibu un gudribu. Bet paschi
Lihwi arridsan, gan nomannidami sawu nah-
kamu nelaini, atfazzijahs no Wahzeem, un ne
gribbeja wairs klausiht. Tif dauds prettineekus
fawalidht, nopratte pats Meinards, ka scham
ne bij spehku gan, un gribbeja 1188 Widsemni
pagallam atstahft. Bet tad paschi Latwji scho
luhdse: lai paleekoht pee winneem. Schee gan
pareisi tâ dohmaja bihdamees: kad aisees, tad
teescham ar jo leelu spehku no Wahzsemnes
atpakkal nahfs. Meinards palikke tēpat; bet
suhthija sawâ weetâ sawu beedru (muhku Dih-
riku) us Rohmu pee Pahwesta, padohmu praf-
siht: ko darriht, un paligu luhgtees. Pah-
wests fohlija gan labbas leetas un stipru paligu.
Bet gohdigs Meinards to wairs ne peedsihwoja.
Tas nomirre 1196. Tschetri gaddi preeksch
fawas mirschanas, tas bij gohdam pazelts un
eefwehtihths tappis par Widsemnes bifka-
pu. Schis irr pateesi allasch gohdam peemin-
nejams wihrs, pats pirmais Latweschu bi-
fkaps; un sawas mihligas firds un gruhtha puh-
lina labbad, ar ko tas darbojees, par wisseem
10 gaddeem ko tas schê dsihwojis, schahs semnes
paganu laudis ar labbu mahziht un Jesum pee-
west; falku, par to winsch teescham sawzams:
Latwju Apustuls.

Gan zittahds wihrs bij ohts bifkaps,
Behrtolds wahrda, kas atkal no Brehmes
pilschetas schurpu tappe atwests. Ir schis zerreja
schahs semnes laudis eefahkumâ labbak ar gohdu
un mahzidams, ne kâ ar warru us sawu puffi
dabbuht. Bet tas ne bij ne zif ilgi. Tam nedoh-
majohft usbrukte scham Latwji, tam Salspils
kapschtu eefwehtijohft, un tihfoja winnu nokaut.

*) Laffi: tanni 1186tâ gaddâ; un tâ pee wisseem
gaddu skaitleem, schinni gramata ikreis ja pee-
leek tee wahrdi: tanni gaddâ.

Laimi bissaps Behrtolds is sprukke wehl scho reis wiinnu naggeem; bet skummigs dewahs tudal prohjam us Wahzsemmi, schelotees pee sawa wirsbissapa Brehmes, un pee pascha pahwesta. Schee lifke nu ihstu frustakarru *) peefeikt prett Widsemmes paganeem. Bissaps Behrtolds dewahs atpaffat us Latwju semmi, un tam jaw bij lihds kahds pulzinsch muischneeku un fungu, is puschkohts ar frusta sihmehm. Wisfai dauds gan ne buhs bijusch, jo Latwji par teem dauds ne behdaja. Tee ne peenehme labbus wahrduus us meeru, fo us teem runnaja, bet gribbeja labbak kautees. Us Nihges puffi abbi karrä spehki fatikkahs. Bissaps preefschä; tas sawu spehku pats waddija us kaufchanu; bet swehtam wihram, kas gan labbaki buhs prattis pahstarus skaitiht ne kà karrä walddiht, slikti is dewahs. Pats gan drohsch, bet sirgs tam bij bailigs un traks; tas aplam sfreedams wiinnu aissenefte us prettineeku pulku; tur paganu schfehpi un nuhjas tam ahtri gallu darrija. Tè palifke! — Tomehr Wahzuspheks uswinneja, un neschehligi atreebe sawa swehta wirsneeka nahwi. Ugguns samaitaja paganu drumas, un sohbins wiinnu meefas. Latwjeem bija nahkt pasemmigi meeru luhgtees, un dumpi maksabt ar leetu naudun un nohmu, kas pats pirmahs ihsts gadsfahrtigs mettelkis bij, fo schahs semmes laudis swescheem dewe, kà kungeem.

(Surplikam walrat.)

*) Tas irr tahds karsch kas tizzibas pehz tohp usnemts. Wisseem kas tahdà karrä gahje, teem tikke krusst usschuhts us drehbehm.

Tee fas fluddinafchanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walfs 20. 20. 20., tohp wiffi tee, kam kahdas taihnas prassifchanas pee to Sleekas fainneeku Siffenu Pehtera buhtu, kursch pats sawas mahjas atdewis, un par kurra mantu konkurse nolifka, aizinati, lihds to 22tru deenu Nowembera mehnescha pee schihb pagasta teefas peeteiktees un to teefas spreedumu sagaidiht.

Sleekas pagasta teefa 1mà Nowembera 1830. 3
 ††† Seewad Janne, pagasta wezzafais.
 (Nr. 22.) E. v. Massalitinow gen. Schbn, pagasta teefas ffrihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walfs 20. 20. 20., no Frank = Sefawas pagasta teefas wiffi un jebkurri parradu deweji, kam pee teem scheid peederrigeem fainneekem Wittenu Furra un Kondratu Janna, kursch beidsamais nomirris irr — par kurra mantu, dehl parradu zaur schihb deenas spreedumu konkurse nolifka, kaut kahdas prassifchanas un meleschanas buhtu, jeb buht dohmatu, scheid tohp usfaukti un preefschä aizinati, ja negribb sawu teefu saudeht, lihds 13tu Dezembera deenu f. g. kas tas weeniga is isflehgshanas termihns buhs, woi paschi, woi zaur weetneekem kà wehlehts, ar sawahm prassifchanahm un wiinnu parahdischanahm peeteiktees un tad to sagaidiht, kas pehz lifkumeem taps nospreests.

Frank = Sefawà tanni 21mà Oktobra mehnescha 1830tà gaddà. I

††† Kempe Krischjahn, pagasta wezzafais.

(Nr. 76.) Warnowski, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walfs 20. 20. 20., no Kasuppes pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas prassifchanas pee ta Kasuppes fainneeka Wrikku Kristappa buhtu, kas nepalkausifchanas, sliktas mahju kohpshanas un tadehl leelu muishas = un magashnu parradu dehl no sawahm mahjahm isliktis un par kurra mantu konkurse nolifka tappis, scheid usaizinati, 6 neddelu starpà no appakschraftitas deenas pee schihb pagasta teefas peeteiktees un tad sagaidiht, kas kluhs nospreests.

Kasuppe 11tà Oktobra 1830. I

(L. S. W.) ††† Nikschu Indriks, peefehdetais.

(Nr. 25.) Joh. E. Szonn, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Gohdibas, ta Patwaldineeka wiffas Kreemu Walfs 20. 20. 20., no Kalnamuifchas pagasta teefas wiffi un jebkurri parradu deweji, kam pee ta konkurse krittuscha fainneeka Lempe Anfscha, par kurra mantu schi teefa konkurse spreedusi, prassifchanas un meleschanas buhtu woi atrast dohmatu, scheid tohp usfaukti un preefschä aizinati, lai tee, ja ne gribb sawu teefu saudeht, lihds 13tu Dezembera deenu schi gadda, kas par to weenigir un isflehgshanas termihnu par usdohsham nolifka tappusi, ar sawahm prassifchanahm un wiinnu parahdis-

fchanahm teefasgeldigâ wihsê peeteizahs. Ro buhs wehrâ nemt!

Kalnauuischa 22trâ Dktobra 1830. I
 (L. S. W.) Jannis Dahrneek, pagasta wezza-
 kais.
 (Nr. 109.) Th. Lehner, pagasta teefas ffrih-
 weris.

Tanni nakti no 19tas us 20tu Dktobra mehnescha fchi gadda weena itt mella fehwe 10 gaddus wezza us Zahschu Paddura Deksne mahjas gannikli peeflibdis. Schi sinna tohp ar scho peeteifchanu fluddinata, lai tas, kam fchi wirspeerminneta fehwe peederretu, wihswehlaki lihds 3fchu Dezembera schinni gaddâ, pee Zahschu Paddures pagasta teefas ar geldigahm parahbischanahm atfauzahs, jo wehlaki ta patte uhropê pagasta-lahdei par labbu, maffas un uskohpschanas, isdohschanas deht pahrdohsta taps.

Zahschu Paddura pagasta teefa tanni 22trâ Dktobra 1830. 2
 (L. S. W.) ††† Lohsche Ernst, pagasta wezzakais.
 (Nr. 35.) K. Languth, pagasta teefas ffrihweris.

Tanni nakti no 14tas us 15tu Augusta mehnescha deenu teem schein peederrigeem fainneckeem: Sallaka leelam weena pukfa fehwe, 6 gaddu wezza, Sallaka masam weens palfs firgs 6 gaddu wezs un tam me-

schafargam Gausik weens palfs firgs 12 gaddu wezs un weena tumfchi bruhna fehwe 6 gaddu wezza no gannibahm nosagi un tam meschafargam Gausik tanni wectâ 2 it wezzi krakki, weens bruhns un ohtrs pellehts no spalwas atstahli tappufchi. Kas no scheem peeminneteem sagteem firgeem taifnu sinnu warr doht, labbu pateizibasnaudu dabbuhs.

Leelas Meschohtnes pagasta teefa tanni 10tâ Dktobra 1830. I

††† Bertusch Gedderis, pagasta wezza-
 kais.
 C. H. Klapper, pagasta teefas ffrihweris.

Zitta fluddinafchana.

No Jaun-Seffawas muischas waldifchanas tohp tas zittfahrtings Jaun-Seffawas muischas frohdifnecks Jakobsohns, zaur scho usfaukt, ka tas sawas, Jaun-Seffawas muischâ par neaismaksatu krohgs-renti ekihletas leetas, prohti: audklus un apghrbu-drahnas, wihswehlaki lihds 12tu Dezembera f. g. prett aismakfaschanu tahs parradâ palikluschas rentes, iesnem, jeb sagaida, ka tahs leetas pehz fchi termihna pee Dohbeles pagasta teefas uhropê pahrdohsta taps.

Krohna Jaun-Seffawas muischâ tanni 28tâ Dktobra 1830. 2

J. E. G. Schau, administrator.

Naudas, labbibas un prezzu firgus us plazzi. Rihgê tanni 27tâ Dktobra 1830.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 77½ kap. papihru naudas gelbeja	1	—	1 pohds kannepu . . . tappe makfahsts ar	—	90
5 — papihru naudas . . . —	1	33	1 — linnu labbakas surtes — —	2	25
1 jauns dahlderis . . . —	1	30	1 — flittakas surtes — —	1	60
1 puhrs rudsu . . . tappe makfahsts ar	1	30	1 — tabaka . . . — —	—	65
1 — fweeschu . . . — —	2	—	1 — dselses . . . — —	—	65
1 — meeschu . . . — —	—	85	1 — fweesta . . . — —	2	—
1 — meeschu=putraimu — —	1	30	1 muzzâ filku, preeschu muzzâ — —	6	50
1 — ausu . . . — —	—	60	1 — — wihsfchnu muzzâ — —	6	75
1 — fweeschu=miltu . . . — —	2	60	1 — farkanas fahls . . . — —	6	—
1 — bihdeletu rudsu=miltu — —	1	60	1 — rupjas leddainas fahls — —	5	—
1 — rupju rudsu=miltu — —	1	20	1 — rupjas baltas fahls — —	4	25
1 — sirnu . . . — —	1	30	1 — smalkas fahls . . . — —	3	60
1 — linnu=fehklas . . . — —	3	—	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ makfa.		
1 — kannepu=fehklas . . . — —	—	80			
1 — fimmenu . . . — —	1	—			

Esst zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: J. D. Braunschweig, Censor.